

slechts gold voor die landstreken, die een belangrijke Poolsche bevolking hebben, en voor die gevallen, waarin de vrije artsenskeus gevaar voor het „Deutschtum” zou kunnen opleveren. De *Deutsche med. Wochenschr.* is hiermede nog niet zeer tevreden, ook reeds omdat het niet gemakkelijk is uit te maken, of het „Deutschtum” in gevaar is. De Duitsche politiek in de vroegere Poolsche gewesten heeft reeds lang gevaar opgeleverd voor den geneeskundigen stand, o.a. door de pogingen der overheid, om in die streken geneeskundige betrekkingen door Duitsche artsen te doen bezetten. Het gevolg hiervan is, dat het dikwijls Poolsche artsen zijn, wien het onmogelijk is gemaakt om in hun vaderland een bestaan te vinden, die elders bij moeilijkheden met de ziekenkassen als „werkwilligen” optreden.

DUITSCHER ARTSENSTATISTIEK. — In 1910 is weder een stijging ontstaan in de verhouding van het aantal artsen tot het bevolkingscijfer. En die stijging zal voortgaan, daar het aantal studenten in de geneeskunde weder snel toeneemt: in 1905 waren er 6032, tegen 11125 in 1910.

In Groot-Berlijn is voor het eerst de bevolking iets sneller toegenomen dan het aantal artsen. Dit bedraagt nu 3894, of 0.1232 pCt. der bevolking. In Wiesbaden is deze verhouding 0.226 pCt. Er zijn 102 vrouwelijke artsen in het Rijk, en 512 vrouwelijke studenten in de geneeskunde.

Naar verhouding is het aantal specialisten toegenomen. In de groote steden is 1 van de 2.87 artsen specialist, in Groot-Berlijn 1 van de 3.5, te Dresden 1 van de 2.26, te Stuttgart, Leipzig, Frankfort a. M., Plauen en Nürnberg meer dan 1 van de 2.5, te Kaiserslautern 16 van de 26 en overigens in de kleine steden en op het land 1 van de 7.21, en in het Rijk 1 van de 5.18 (*Deutsche med. Wochenschr.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE INDICATIE VOOR BRONCHOSKOPIE.

Met een enkel en van mijn zijde laatste woord wil ik terugkomen op de indicatie voor bronchoskopie. De vraag was, of inderdaad voorwerpen van de door mij bedoelde rubriek met een haakje uit den bronchus verwijderd waren. Zooals ik reeds in mijn mededeeling opmerkte, vallen boenen hier geheel buiten: zij nemen in den bronchus vocht op, zwellen en worden week. Ook op een halve pruimepit passen de praedikaten glad en rond in het geheel niet.

Blijven tenslotte de beide steentjes: van het eene wordt in de statistiek de vorm niet opgegeven: dat van KAN mat 10 bij 5 bij 7.5 mM. Veronderstellen wij, dat beide glad en rond waren, dan blijkt tenslotte wel, dat aspiratie van door mij bedoelde voorwerpen (dus kleine ronde, gladde, harde, zooals bijv. glazen kralen, kersepitten, enz.) uiterst zeldzaam is. Uit dit oogpunt beschouwd is de geheele operatie van ondergeschikt belang en deel ik mede, dat ik van verdere gedachtenwisseling af zie.

Bergen op Zoom, 25 Dec. 1910.

A. MUSKENS.
